

Notícies bibliogràfiques

Elisabet GIRALT. *Antic Testament interlineal hebreu-català: Gènesi.* Estudi introductor i revisió científica per Joan Ferrer. Barcelona: Institució Evangèlica de Catalunya; Girona: Universitat de Girona, 2012. 178 p.; 24 cm. ISBN 978-94-8458-403-2. (Bíblia Interlineal Catalana)

Aquest volum continua el projecte iniciat per Pau Sais (†) i Samuel Sais i que va veure el primer fruit amb la publicació l'any 2010 del *Nou Testament grec-català*. En el cas d'aquest primer volum de l'Antic Testament, es presenta el text masorètic de la Bíblia hebrea vocalitzat i amb accents, amb la indicació de capítols i versets, i dividit en perícopes precedides del corresponent títol en català.

Els ajuts per a l'estudiant del text són diversos i molt útils. En el cas de les formes verbals hebrees, a l'esquerra de la forma i en lletra volada s'indica la rel verbal quan aquesta no apareix completa i amb els tres radicals en el mateix ordre en la forma verbal del text (independentment que hi hagi consonants prefixades o sufixades). A continuació (a l'esquerra, seguint l'ordre de l'hebreu) s'indica, també en lletra volada, el tema verbal, excepte en el cas del qal, i el mode, excepte en el cas de l'infinitiu, l'indicatiu, el jussiu i el cohortatiu. Algunes notes a peu de pàgina —molt escasses— analitzen altres detalls del text hebreu, com l'existència de nun paragògica o el sentit d'alguna paraula.

A sota de cada paraula hebrea s'indica la versió literal. En aquesta traducció, mots afegits per aclarir el sentit del text van escrits en cursiva.

La disposició del text és clara i còmoda, i la tipografia, llegidora i correcta, excepte pel que fa a la posició de les vocals respecte de les consonants d'àlet i

reix, ja que no queden alineades respecte al pal vertical de la consonant, com convindria, defecte que es troba en diverses fonts hebrees. És fàcil tapar la traducció al català de cada línia amb un regle, punt de llibre o paper mentre s'intenta traduir el text hebreu i, en un segon moment, destapar-lo per comprovar si s'ha traduït correctament i resoldre els dubtes que hagin pogut sorgir.

La introducció, a més de presentar amb tot detall les característiques, que acabem de resumir, d'aquest text interlineal, orienta l'estudiant sobre les obres lexicogràfiques i gramaticals que el poden ajudar en la seva tasca de traductor. S'hi diu que el text és el de la *Biblia Hebraica Stuttgartensia*, 5a edició, però la vocalització del tetragrama mostra que això no és així (no coincideix amb la vocalització de cap de les edicions de la BHS, ni tan sols del manuscrit de Leningrad); convindria que en les edicions dels pròxims volums els autors aclarissin quina edició reproduïen (suposem que és la Bíblia rabínica o *Miqra'ot Gedolot* de Vilna de 1893, a través de l'edició electrònica de la Judaic Classics Library, de Davka), encara que això no té gairebé importància per a la finalitat d'aquests textos d'ensinistrar el lector en la comprensió i traducció de text bíblic. D'altra banda, convindria corregir la indicació «*Biblia Hebraica Stuttgartensia (Editio quinta emendata)* (Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft 1977 i 1997)» (p. xi), que podria fer pensar que la 5a edició fou impresa el 1977 per primera vegada i posteriorment el 1997; en realitat, la del 1977 és la primera edició, i la del 1997, la cinquena.

Ens sembla un volum fet amb molta cura i no hi hem sabut trobar errors significatius (de menors, només els de detall indicats més amunt) i ni tan sols se'ns acuden propostes per a millorar els pròxims volums que es puguin fer seguint el mateix mètode. El recomanem, doncs, ben convençuts, a tota persona que vulgui estudiar l'hebreu bíblic o repassar els seus coneixements de la matèria. Malgrat tots els ajuts electrònics de què podem disposar avui dia, cal reconèixer que un simple llibret imprès en paper com aquest, acompanyat d'una bona gramàtica i un bon diccionari, són instruments més que suficients per a adquirir un bon nivell d'hebreu bíblic; de fet, des del punt de vista pedagògic, els programes informàtics tenen el defecte que ens donen tota la feina feta i ens poden estalviar l'esforç, mentre que treballar amb el mètode que se'ns proposa en aquest volum ens obliga a fer l'esforç necessari que demana un aprenentatge eficient.

PERE CASANELLAS
Corpus Biblicum Catalanicum
pere.casanellas@b-j.cat